

is er niets tegen, om die op daarvoor geschikte plaatsen aan te planten. Zoo zou het Meer een waar open-lucht-museum en laboratorium worden en zoo ge even op de kaart van Nederland kijkt, zult ge zien, dat voor zoo iets moeilijk een betere gelegenheid zou kunnen worden gevonden, want het vierde deel van Nederlands bevolking kan in een uurtje tijd die plaats bereiken en in twee uur tijd de helft.

En de andere Nederlanders? Wel, die hebben het nog niet zoo hard nodig als de Amsterdammers, Zaankanters en Rotterdammers. Maar hun uurtje slaat ook eenmaal, want ge zult binnenkort eens wat beleven van landontginning. En dan wordt het nodig, dat overal in ons land dergelijke sanctuaria behouden blijven. Het lijkt mij niet waarschijnlijk, dat Staat en Gemeenten bijtijds het het belang van deze dingen zullen inzien en erkennen en de zorg ervoor op zich zullen nemen. Daarom is het wenschelijk dat de Natuurhistorische Vereeniging te beschikken krijgje over een sterk fonds, om overal waar dit zonder groote schade voor de maatschappij geschieden kan, krachtig op te treden voor het behoud der Natuur.

Wanneer nu deze Vereeniging een beroep doet op het Nederlandsche Volk tot stichting van een dergelijk fonds, dan hoop ik, dat ieder lid dier Vereeniging en ieder lezer van „De Levende Natuur” zich verplicht gevoelt, niet alleen om naar vermogen een flinke bijdrage te schenken, maar ook, om in zijn omgeving iedereen, zelfs de meest onverschillige daartoe op te wekken. Wanneer elk der driehonderd propagandisten gemiddeld honderd gulden bij elkaar brengt, dan is er al een goed begin. Natuurlijk zullen aanverwante vereenigingen en stichtingen zich niet onbetuigd laten.

De beheerders van het fonds krijgen een moeilijke taak. Zij mogen zich niet alleen bepalen tot het aankopen en „exploiteeren” van mooie plekjes, maar zij moeten immer waakzaam gadeslaan wat Rijk, Provincie, Gemeente, Polderbestuur, Spoorwegmaatschappij, Bouwmaatschappij met onzen dierbaren vaderlandschen bodem uithalen, om te redden, wat gered kan worden, of het een of ander voordeel te bedingen.

Door vriendschappelijke samenwerking kan veel worden verkregen, Langs wegen, kanalen, spoorlijnen en dijken liggen zooveel brokjes overgeschoten waardeloos terrein, waar niemand naar omziet en die wij met weinig moeite en kosten karakteristiek kunnen beplanten en zodoende maken tot een sieraad voor de omgeving. In negen van de tien gevallen zullen de betrokken autoriteiten dat gaarne toestaan, in het tiende geval zien ze in, dat het eigenlijk hun eigen plicht is en doen ze het zelf.

JAC. P. THIJSE.

VAN VAREN EN KIEKEN.

De oude visscher roeide kalmpjes voort, zijn oogden flink de kost gevend. En al zat hij, hij zag meer dan wij, die in de boot gingen staan, om toch maar niets onopgemerkt te laten. Maar 't was ons te vergeven, er was zooveel te zien, zooveel moois tegelijk.

Het water was helder en op de meeste plaatsen niet veel meer dan een meter diep. Op den bodem groote plekken geheel bedekt met *Lemna trisulca* en hier en daar doken er aan den kant bosschen van duizenden *callitriche's* uit op. Schoonhaar betee-kent de naam en schoon was het.

De *Hottonia's* stonden in vollen bloei, meest met de bloemkransen boven water. Toch waren er niet zoo heel weinig exemplaren; die een decimeter onder water de bloemen open hadden. Dit zagen we op verschillende plaatsen. Voor dergelijke dingen had de visscher geen oog, wel voor de *Callitriche*, die was zoo mooi, dat het iedereen wel moest opvallen.

We sloegen een zijslot in, vol gegroeid met *Stratiotes*, 't was wel mooi, maar lastig roeien en wij hielpen met de twee boomen, die meegenomen waren en later bleken absoluut nodig te zijn. We naderden de plas, hier en daar met iets begroeid.

Daar waren de eerste nesten van de kapmeeuw, echter leeggehaald; de vogels zelf in zomerkleed met de donkerbruine kop, vlogen er boven. Er waren ongeveer een tiental nesten, maar alle leeg, leeg gehaald natuurlijk, wel jammer.

Nu kwam de boot weer in open water en ging het wat vlugger voort.

Terwijl we met aandacht zaten te kijken en te luisteren naar een groote karakiet, riep op eens de oude: „Een nest van een koet”. Keijser zag het 't eerst. „Twee eieren,” riep hij. Gelukkig had hij verkeerd gezien, het waren er vier. De boot werd bijgedraaid en de voorbereidselen gemaakt voor onzen eerste kiek. Daar de grond nogal stevig was, zette ik de poot in het water, ruim een meter van het nest, waarop de camera, geen 3 decimeter boven het oppervlak, waardoor de peer van de sluiters lustig op het water dobberde. Dat was hem nog nooit overkomen. De beide eieren met donkere stipjes werden onderwijl wel door de brandende zon warm gehouden. Hinderende rietstengels sneed ik weg, stelde in en nam de kiek. Zoo had ik nog nooit gefotografeerd, maar het zou nog mooier worden, nog natter.

Maar weer verder. Daar vloog een wouw, een bruine Kiekendief, op, ik had er nog nooit een gezien, Keijser en Delsman ook niet, het was dus een buitenkansje. Een groote vogel is dat, ik kan

best gelooven, dat hij de jonge koeten uit het nest meeneemt, zooals de visscher vertelde.

De plas werd breeder, maar niet dieper. Al maar langs het riet gaande, naderden we de lepelaars. Op een 25 meter afstand kon je ze al ruiken. 't Is geen fijn geurtje, de nesten stinken als van rotte visch, natuurlijk door de uitwerpselen. Toen we op die afstand genaderd waren, vlogen de ouden op, wel meer dan twintig. Nu kwam het zwaarste werk nog, de vrij groote boot met vijf personen moest door het riet geduwd worden. Met de twee boomen en de riemen duwden we tegelijk, mejuffrouw Steenman deed dapper mee, zoodat de oude man

volgend nest scharrelde, zoodat er daar vijf waren. Dat nest hebben we gekiekt, twee maal de eerste keer om de beesten groot te hebben, de tweede, om het nest er achter ook scherp te krijgen, en minder last te hebben van het riet. Beide zijn vlugge moment's ($\frac{1}{30}$ seconde) daar de dieren geen oogenblik stil zaten. Verder hebben we ons het genot veroorloofd, even zoo'n jonge lepelaar in de handen te nemen. Vochtig warm voelt dat aan. Ten slotte kwam het beest nog op een ander nest terecht, dan waar het vandaan gehaald was, maar volgens de visscher hinderde dat in 't geheel niet, de heele kolonie wordt toch groot gebracht.



Photo van R. Tepe.

Nest van de Meerkoet.

(Op den voorgrond het hellend vlak, dat toegang geeft tot het nest.

Naardermeer, 22 Mei 1903.

er schik in had: „Kijk de juffrouw eens flink meedoen.“ Toch was er af en toe geen voortgang in te krijgen en dan gingen we maar schommelen, om de rietstoppels onder de boot te breken en dan weer alle hens aan het duwen: duw je niet zoo heb je niet. Eindelijk waren we bij de nesten, ik telde er negen, maar er zullen er nog wel een paar meer geweest zijn.

Op het nest, dat het dichtst bij was, zaten twee jonge lepelaartjes, zoo groot als een waterhoentje, maar met veel langer pooten en hals, de snavels waren ook nog niet zwart. Een van de twee was zoo bang, dat hij door het water heen naar een

Nog geen 10 meter waren we weer van de nesten af, of twee oude vogels streken weer neer. Al dien tijd hadden de ouden boven de nesten rondgevlogen, tenminste voor een deel. Zes of zeven die zeker meenden, dat hun nesten veilig genoeg waren, hadden zich op hun gemak een kleine honderd meter verder op een riethoop gezet. De kuif, die bij het vliegen vlak tegen de nek aanligt, werd bij het neerstrijken vlak boven de grond, eerst duidelijk zichtbaar. Jammer dat je met drie dubbele chassis niet meer dan zes kieken kan maken, anders had ik gemakkelijk een zes of acht vogels in de vlucht en neerstrijkende kunnen nemen,



Nest van het Sterntje.

$\frac{1}{90}$ sec. zal daar toch wel vlug genoeg voor zijn. Een leuk gezicht was het, onder al die witte vogels één enkele roode reiger te zien vliegen. Die scheen daar ook haar nest te hebben.

De terugweg door het riet ging gemakkelijk langs het oude spoor en weldra landden we door een vrij breede sloot bij de riethoop aan. De zeer lage kade was begaanbaar en we stapten uit midden onder desmeerwortel, die rijk in bloei stond. Behalve *Orchis latifolia* en *Polystichum Thelypteris* groeide er niet veel bijzonders. Twee roode reigers vlogen uit het riet op, misschien van een nest, maar de plaats was niet te bereiken. Toen weer aan boord. Langs een smal slootje, te smal om te roeien, was schijnbaar vast land, maar het was drijvend veen, kraggen, waar we op twee plaatsen de boot gewoon overheen gewerkt hebben. Verspreid doch meest eenige meters van den kant stonden wilgen, *Salix aurita*; daarin zaten de nesten van de roode reigers met 4 of 5 langwerpige lichtblauwe eieren. Van bijna ieder nest kon de boer zeggen, of de eieren schoon (versch) of vuil (bebroed) waren.

Het had niet veel gescheeld, of er was één ei meegenomen, ze waren ook zóó mooi! Maar dat is niet gebeurd, maar goed ook. Bij iedere stap zak je minstens tot je enkels in het water en lang op één plek blijven staan kon niet. Waar het kon, liepen we over de riemen, dan zakte je minder diep. Met veel moeite kreeg ik de camera voor een nest, maar bij het instellen bleek, dat het te hoog was om een mooie foto te krijgen en alle moeite was daar vergeefs geweest.

Ofschoon ik op een plankje was gaan staan, waren mijn voeten toch al geheel onder water gezonken. Vlug weer naar de boot, om een eindje verder ons geluk te beproeven. Dat ging beter, weldra was een vrij laag nest gevonden met vijf eieren en één jong, dat ik meer achter op het nest legde. De eieren lagen aan één zijde bij elkaar, daar heb ik niets aan veranderd. Het kostte veel

moeite, de camera goed stevig te zetten en de hinderlijke riethalmen weg te snijden, waarbij ik tot over mijn schoenen wegzakte. En met dat al gebeurde er nog een klein ongelukje; de sluiterschijs verschoven te zijn van moment op tijd opname, wat bij het afdrukken hoorbaar was. Het gevolg was, dat de jonge reiger niet scherp geworden is, wel jammer, want het had goed kunnen wezen.

Keyser trok op raad van den visscher schoenen en kousen uit om ze in het zonnetje te drogen. Delsman en ik waagden ons er niet aan, natte schoenen trek je zoo gemakkelijk niet aan, ook al zijn de kousen droog. Dat moest Keysertje ook ondervinden, hij is er een poosje mee zoek geweest en had van het trekken een kop als vuur.

Nu waren de sterntjes aan de beurt. Om daar te komen moeten we eerst de sloot terug. Op de terugtocht zagen we blaasjeskruid (*Utricularia*), wat we op de heenreis niet opgemerkt hadden, daar de reigernesten al onze aandacht in beslag namen. Nauwelijks waren we de sloot uit, of een reiger daalde weer op een van de nesten, waar schijnlijk het gekiekte, neer.

Daar voer de boot weer door open water. Wat een verschil toch bij planten van dezelfde soort onder omstandigheden, die voor het oog toch gelijk waren. Van de witte waterlelie bereikten vele planten nog niet het oppervlak, andere wel, en één zelfs had een knop zoo ver ontwikkeld, dat hij thuis den volgenden dag uitkwam. De gele plomp had al meer knoppen, één bloem zagen we geheel open. *Potamogeton* was er in overvloed, natans e. a. soorten vaak met stengels van meer dan 1,5 M. Langs de oever stond een mooie composiet



De ontschepping bij het Jagershuis.

met helder gele hoofdjes en lichtgroene bladen en stengel, *Cineraria palustris*, aschkruid.

In het riet was een nest van de groote karakiet, nog leeg. Langs de sloot bij de reigers had de visscher ons er ook al een gewezen, behalve door een vijftal rietstengels werd dat ook nog gedragen door een dun takje van de *Salix aurita*, waar het vlak tegen aan hing. In dat nest lagen twee eieren. Het hing niet bijzonder gunstig voor een opname, door de wilg. De visscher wou het voor ons afsnijden en meegeven en kon maar niet begrijpen, dat wij, die nu toch om nesten gekomen waren, het met rust lieten. Maar ik begrijp den oude wel, over veertien dagen zou een Engelschman, die op dat oogenblik door Friesland reisde, terugkomen om drie karakietennesten mee te nemen.

„Laat die vent dat in zijn eigen land zoeken,” zei ik, „moet hij hier ook nog de nesten komen verstoren?”

„Mijnheer houdt niet erg van de Engelschen, dat hoor ik al, ik ook niet, maar...”

Verder kwam het niet, doch je snapt, dat er ippus contantibus mee gemoeid is.

We kwamen bij de sterntjes, een kleine twintig drijvende nesten vrij dicht bij elkaar, evenals bij de lepelaars. De meeste hadden twee of drie eieren, die wel wat op kievits-eieren lijken, maar met grooter vlekken. Een nest werd gekiekt en daarna vlug terug naar het huis van den visscher. Onderweg vertelde hij nog, dat de zwarte stern de menschen, die het nest naderen, pikt als er jongen zijn. Of dat waar is, weet ik niet. 't Is nog al gewaagd voor zoo'n kleine vogel, maar ze zijn vlug, dat is zoo.

Niet ver van de sterntjes was nog het nest van een koet, het tweede dat we vonden. De oude wilde er heen roeien, opdat we eieren zouden kunnen meenemen. Daarvoor bedankten we. Het was anders wel goed, als die uitgeroeid werden, zeide hij, hij mocht ze het heele jaar schieten, ze waren schadelijk voor andere watervogels als wilde eenden. Geen eend zou met de jongen voorbij een koetennest durven zwemmen.

Op een paal zat een pijlstaart (vischdief), zoo de visscher hem noemde. Hij had meer van die bijzondere namen, b.v. den kiekendief noemde hij krem, tenminste dat verstonden wij er voor.

De tocht was afgeloopen en volgens belofte zouden we een opname van de tochtgenooten in de boot maken. Twee ontbreken er aan, natuurlijk ondergeteekende, die de opname maakte en Delsman. Delsman was jarig en wilde met alle geweld nog een trein eerder halen, wat hem met hard hollen dan ook gelukt is, maar op het nippertje. Hij zei er niets van, maar ik geloof, dat hij een en al nieuwsgierigheid was, te zien, waarmee men hem

bedacht had. Ik hoop, dat het hem is meegevallen.

Wij zagen echter nog meer. In de schuur was het nest van een winterkoning, nog zonder eieren. Dat hadden we te voren al gezien, daar we voor de eigenlijke tocht begon, anderhalf uur hebben moeten wachten. Keijser en Delsman zaten aan de waterkant, mej. Steenman er vlak bij terwijl ik languit in het gras lag een meter of tien er vandaan.

Koekoek, koekoek, klonk het eenige keeren bij tusschenpoozen. „Kom gauw kijken, daar zie je de koekoek.” In een paar seconden was ik er, maar zag niets in den alleenstaanden hoogen boom, een vijftig meter verder. Even daarna klonk het weer: koekoek, koekoek, maar uit geheel andere richting en meteen vlogen uit den boom twee sperwers vlak langs ons heen en weer klonk het van elders: koekoek, koekoek. „Een van die twee zal je koekoek zijn, man.” Maar en Keyser en Delsman hielden met ornithologische hardnekkigheid vol, ze hadden een koekoek gezien, doch ik bleef zeer sterk twijfelen, temeer daar we van uit den boom niets meer hoorden. En ik geloof het nog niet, maar dat is natuurlijk louter jalouzie, omdat ik alleen hem niet gezien heb.

J. A. HONING.

En ik geloof dat allebei die „sperwers” koekoeken waren. (Thijssse).



OP DE GANZENJACHT.

Het was op een winterdag van een jaar, waarop het werkelijk vroom, dat we over een besneeuwden landweg in den polder „De Goote” op het eiland Voorne een man en een jongen zien loopen, die er nogal vreemd uitzien. 't Is maar goed, dat ze daar in zoo'n eenzamen polder loopen; wat zouden ze een bekijk hebben, wanneer ze zich zoo in de stad vertoonden! Stel u voor: de man heeft een slaapmuts op, een echte witte gebreide met een mooie witte kwast eraan, een groote witte kiel dekt zijn warme bovenkleeren en een jachtgeweer hangt over den rechterschouder. Wij herkennen in hem den ganzenjager, vergezeld van zijn studeerenden zoon, die ook eens op de ganzenjacht meemag. De jongen draagt een lage prikslee (een stekkerslee zeggen ze daar) op den rug. 't Is wel vinnig koud; de jager heeft tenminste ook een paar witte handschoenen aangetrokken, waaraan echter de wijsvinger van de rechterhand ontbreekt. Gelukkig dat er een flinke laag sneeuw op het land ligt; wat zou het koolzaad, dat in den vorigen herfst September gezaaid is, het anders te kwaad hebben! De wintergarst en wintertarwe zouden ook al gauw gevaar loopen! De groene plekken in dien witten polder wijzen de plaats aan, waar een stuk koolzaad ligt. De man met de slaapmuts kijkt al even graag naar de stukken koolzaad als de bijenhouder het in het voorjaar doet, wanneer de groene plekken één golvend goudgeel koolzaadveld is geworden. Plotseling staat hij stil en tuurt ver voor zich uit. Het jongetje met het sleetje op zijn